

Гуфторҳои

Мансури Ҳошими Хуросонӣ

Пойгоҳи иттилоърасонии дафтари ҳифз ва нашри осори Мансури Ҳошими Хуросонӣ ҳафизахулоқ таъоло

Коди гуфтор: 30

Муқаддамот

Ақл

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Гуфторе аз он ҳазрат дар бораи инки ақл муҳиббати Худододӣ ва ғайри иқтисобӣ аст, вале корбурди он бар дорандагонаш воҷиб аст.

أَخْبَرَنَا وَلِيدُ بْنُ مَحْمُودٍ السَّجِسْتَانِيُّ قَالَ: سَأَلْتُ الْمَنْصُورَ الْهَاشِمِيَّ الْخُرَاسَانِيَّ عَنِ الْعَقْلِ أَهُوَ مَوْهُوبٌ مِنَ اللَّهِ أَوْ لِلنَّاسِ فِيهِ صُنْعٌ؟ قَالَ: بَلْ هُوَ مَوْهُوبٌ مِنَ اللَّهِ وَ لَيْسَ لِلنَّاسِ فِيهِ صُنْعٌ! قُلْتُ: فَلِمَ إِذَا ذَمَّ اللَّهُ الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ؟! قَالَ: أَتَيْنَ ذَهَبْتَ يَا وَلِيدُ؟! إِنَّ اللَّهَ قَدْ وَهَبَ لَهُمْ عَقْلاً وَ أَمَرَهُمْ بِاسْتِعْمَالِهِ فَلَمْ يَسْتَعْمِلُوهُ فَذَمَّهُمْ عَلَى تَرْكِ الْإِسْتِعْمَالِ! أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَهُ: «لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا» وَ قَوْلَهُ: «أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا»؟! قُلْتُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ إِنِّي أُحِبُّ أَنْ أَزْدَادَ عَقْلاً! قَالَ: يَا وَلِيدُ إِنَّكَ لَمْ تَسْتَعْمِلْ عَقْلَكَ كُلَّهُ حَتَّى تَحْتَاجَ إِلَى زِيَادَةٍ لَا وَاللَّهِ بَلْ لَمْ تَسْتَعْمِلْ مِنْهُ جُزْءاً مِنَ السَّيِّئِينَ فَلَعَلَّكَ إِنْ تَسْتَعْمِلُهُ لَنْ تَحْتَاجَ إِلَى زِيَادَةٍ، لِأَنَّ اللَّهَ قَسَمَ الْعَقْلَ عَلَى قَدَرٍ حَاجَةٍ بِهِ وَ لَمْ يَنْقُصْ مِنْهُ وَ لَمْ يَزِدْ عَلَيْهِ وَ جَعَلَ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا مَقْدُورًا! فَاسْتَعْمِلْ عَقْلَكَ يُغْنِيكَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ وَ إِنْ احْتَجَّتْ بَعْدَهُ إِلَى شَيْءٍ فَاسْتَعِنْ بِعَقْلِ أَخِيكَ فَإِنَّ اللَّهَ فَضَّلَ الْعُقُولَ بَعْضُهَا عَلَى بَعْضٍ لَيْسَتَعَيْنَ بَعْضُهَا بِبَعْضٍ وَ يَكُونُ بَعْضُهَا تَبَعًا لِبَعْضٍ وَ جَعَلَ عَقْلَ خَلِيفَتِهِ فِي الْأَرْضِ أَكْمَلَ الْعُقُولِ لِيَكُونَ مَصِيرَهَا وَ مَأْوَاهَا! فَلَوْ أَنَّ رَجُلًا يَسْتَعْمِلُ عَقْلَهُ حَقَّ اسْتِعْمَالِهِ وَ يَتَّبِعَ خَلِيفَةَ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ حَقَّ اتِّبَاعِهِ لَكَانَ كَمَنْ عَقْلُهُ كَامِلٌ لَا نَقْصَانٌ فِيهِ وَ لَا عَاهَةٌ!

Тарҷумаи гуфтор:

Валид ибни Маҳмуди Сачистонӣ моро хабар дод, гуфт: Аз мансури Ҳошими Хуросонӣ дар бораи ақл пурсидам ки оё он муҳиббате аз ҷониби Худованд аст ё барои мардум дар он нақше вучуд дорад? Фармуд: Балки он муҳиббате аз ҷониби Худованд аст ва барои мардум дар он нақше вучуд надорад! Гуфтам: Пас чаро Худованд касеро некухиш кардааст ки ақро ба кор намебаранд?! Фармуд: Ба кучо рафти эй Валид?! Ҳароина Худованд ба онон ақле бахшида ва ононро ба корбурди он фармон дода, вале онро ба кор набурдаанд, пас ононро бар тарки корбурдаш некухиш кардааст! Оё ин сухани Ёро нашунидаи ки мефармояд: <<Барои онон ақлҳое ҳаст ки бо он дар намеёбанд>> (Аъроф/ 179) ва ин суханаширо ки мефармояд: <<Оё пас дар Қуръон андеша намекунанд ё бар ақлҳое қуфлҳояш ниҳода шудааст (то ба кор бурда нашавад)>> (Муҳаммад/ 24)?! Гуфтам: Фидоят шавам, ман дӯст медорам ки ақли бештаре касб кунам! Фармуд: Эй Валид! Ту ханӯз ҳамаи ақлатро ба кор набурдаи то ба афзоиши он ниёзе дошта

бошӣ, на ба Худо савганд балки яке аз ҳафтод чузъи онро ба кор набурдаи! Пас шояд агар онро ба кор барӣ ҳаргиз ба афзоиши он ниёзе наёбӣ; Чароки Худованд ақро ба андозаи ниёзи ба он қисмат карда ва аз он (андоза) кам нагузошта ва бар он наҷфзуда ва барои ҳар чизе андозае санчида қарор додааст! Бинобарин, ақли худро ба кор бибар ки агар Худо бихоҳад туро бениёз мекунад ва агар пас аз он ба чизе ниёз пайдо кардӣ аз ақли бародарат кӯмак бигир; Чароки Худованд бархӣ ақлҳоро бар бархӣ дигар фазилат бахшидааст то бархишон аз бархӣ дигар кӯмак бигиранд ва бархишон пайрави бархӣ дигар бошанд ва ақли халифаи Худ дар заминро комилтарин ақлҳо қарор додааст то марчаъ ва паноҳгоҳи онҳо бошад! Бинобарин, агар марде ақли худро чунонки шойиста аст ба кор барад ва аз халифаи Худованд дар замин чунонки шойиста аст пайравӣ кунад, монанди касе хоҳад буд ки ақли ӯ комил бошад ва на костӣ дар он бошад ва на кажӣ!

Шарҳи гуфтор:

Ин ҳакими Илоҳӣ дар ин ҳикмати мутаъолӣ, низоми ақлӣ ҳоким бар ҷаҳонро бо зарофати тамом ба тасвир кашида ва мабдаи ақл ва қадри он ва маротиби он ва иртиботаш бо ақронашро рӯшанӣ табиин фармудааст. Бинобар ин ҳикмати мутаъолӣ, ақл моҳиятӣ Худододӣ ва ғайри иқтисобӣ дорад ва мардум наметавонанд онро кам ё беш кунанд, вале ба ҳар як аз онон мутаносиб бо ниёзаш дода шуда ва камтар ё бештар аз он дода нашудааст. Бо ин ҳол, онон метавонанд аз ақли якдигар баҳра бибаранд ва бо ин шева нуқсон нисбии уқули худро ҷуброн намоянд ва дар ин миён, ақли халифаи Худованд дар замин аз ҳамаи уқул комилтар аст ва ба ин эътибор, марчаъи онҳо шумурда мешавад то ҳамагӣ ба он мунтаҳӣ шаванд ва бо ин васф, рамзи камоли одамӣ истифодаи ҳаддиаксарӣ аз ақли худ ва табаъияти ҳаддиаксарӣ аз халифаи Худованд дар замин аст.

Инсофан чунин ҳикматҳои бебадиле, чунон алмосҳой гаронбаҳо ҳастанд ки бар сари роҳи мардум афтодааст, вале онон аз рӯй он мегузаранд ва онро аз замин бар намедоранд; Чароки бисёр ғофил ва мутақаббир ҳастанд ва фарқи алмосро

аз санг намешиносанд! Ба ростӣ шойистаи таъассуф аст ки чунин олими комиле дар миёни онон вучуд дорад, вале онон аз илми ӯ баҳра намебаранд; Чунон Алӣ ибни Абӣ Толиб ки илми анбуҳе дар синаи худ дошт, вале барои он ҳомилоне намеёфт; То ҷоие ки аз ҳасрат оҳ мекашид ва мефармуд: **«إِنَّ هَاهُنَا «سَلُونِي قَبْلَ أَنْ تَلْعَمَ جَمًّا لَوْ وَجَدْتُ لَهُ حَمَلَةً»** <<Дар инҷо илми анбуҳе вучуд дорад, кош барои он ҳомилоне меёфтам>> Ва фарёд мезад: **«تَفْقِدُونِي»** <<Аз ман бипурсед пеш аз онки манро наёбед>>, вале аз касе посухе намешунид; Чароки аҳли замонаш қадри ӯро намедонистанд ва лаёқати инсоне монанди ӯро надоштанд. То он гоҳ ки Худованд бар носипосон ғазаб кард ва ӯро аз миёни онон бурд ва ба ҷои ӯ ҷоҳилонро бар онон мусаллат сохт, то бо зулми худ ононро ба бадбахтӣ кашонанд, бошад ки ибрате барои ояндагон шаванд!

Бо наҳзати
«Бозгашт ба Ислому»
ошно шавед.

Пойгоҳи иттилоърасонии дафтари ҳифз ва нашри осори Мансури Ҳошимии Хуросонӣ ҳафизахуллоҳ таъоло

* Лутфан бар рӯй линки мавриди назари худ клик кунед.

Лутфан малаба
бед

Саҳифаи фебруки
шайх

Саҳифаи гузаштҳои
шайх

Саҳифаи кавали
телеграмми шайх